

20043 - DRET PENAL I (PART GENERAL)

PRIMERA PART: INTRODUCCIÓ

TEMA 1. CONCEPTE DE DRET PENAL

Conceptes de delictes i de sanció penal. Dret penal i dret penal administratiu sancionador. Concepte de norma penal i de llei penal. Estructura del Codi Penal i de les normes penals. Pena i mesura de seguretat.

TEMA 2. FORMACIÓ HISTÒRICA DELS PRINCIPIS BÀSICS DE LA LEGISLACIÓ PENAL

TEMA 3. FINALITATS DEL DRET PENAL

Doctrina retribucionista, doctrina utilitarista, doctrina mixta. Altres doctrines.

TEMA 4. MÈTODE PER A L'ANÀLISI DEL DRET PENAL

Concepte de dogmàtica penal. Criminologia. Política criminal.

SEGONA PART: PRINCIPIS DEL DRET PENAL

TEMA 5. PRINCIPI DE LEGALITAT DELS DELICTES I DE LES PENES

Enunciat de les garanties. Garantia formal: reserva de llei i lleis penals en blanc. Garantia material. Prohibició d'analogia. Analogia i interpretació. Principi de *ne bis in idem*.

TEMA 6. PRINCIPI DE LEGALITAT (Cont.)

- a) Aplicació de la llei penal en el temps: retroactivitat de la llei favorable; les lleis temporals.
- b) Aplicació de la llei penal a l'espai: principi de territorialitat. Extraterritorialitat. Extradició.
- c) Aplicació de la llei penal quant a les persones: immunitats; inviolabilitats.

TEMA 7. PRINCIPI D'INTERVENCIÓ MÍNIMA

A) PRINCIPI D'OFENSIVITAT: Concepte de bé jurídic

B) PRINCIPI D'ULTIMA RATIO

TEMA 8. PRINCIPI DE CULPABILITAT. PRINCIPI DE PROPORCIONALITAT. PRINCIPI D'HUMANITAT

TERCERA PART: TEORIA DEL DELICTE

1) CONCEPTE DE DELICTE I DE TIPICITAT

TEMA 9. CONCEPTE DE DELICTE

Teoria jurídica del delictes. El concepte de delictes en el Codi Penal espanyol. Classificació dels delictes.

TEMA 10. COMPORTAMENT I SUBJECTE COM A ELEMENTS BÀSICS DEL DELICTE:

- a) Subjecte (actiu i passiu). Responsabilitat de les persones jurídiques. L'actuació en nom d'un altre.
- b) Comportament (acció i omissió), teoria del comportament; supòsits d'inexistència de comportament.

TEMA 11. LA TIPICITAT

Tipicitat, antijuridicitat, adequació social. Estructura i composició dels tipus: elements descriptius i elements normatius.

TEMA 12. LA TIPICITAT (Cont.)

La relació de causalitat. Diverses doctrines. Causalitat i imputació objectiva.

TEMA 13. LA TIPICITAT AL DELICTE D'ACCIÓ DOLÓS

Dol: concepte i classes. Error de tipus. Elements subjectius del tipus.

TEMA 14. LA TIPICITAT EN EL DELICTE D'ACCIÓ IMPRUDENT

Concepte d'imprudència. Classificació dels tipus d'imprudència. Preterintencionalitat i qualificació pel resultat.

TEMA 15. LA TIPICITAT AL DELICTE D'OMISSIÓ (DOLÓS I IMPRUDENT)

Distinció entre tipus d'omissió pròpia i impròpia (o comissió per omissió). Causalitat i imputació objectiva a l'omissió.

2) L'ANTI JURIDICITAT

TEMA 16. L'ANTI JURIDICITAT: CONCEPTE I QÜESTIONS GENERALS

Antijuridicitat formal i material. Conceptes de lesió i perill per a béns jurídics. Desvalor d'acció i de resultat.

TEMA 17. EXCLUSIÓ DE L'ANTI JURIDICITAT

Les causes de justificació en general: elements objectius i subjectius de les causes de justificació. L'error sobre les causes de justificació.

TEMA 18. EXCLUSIÓ DE L'ANTI JURIDICITAT (Cont.)

Les causes de justificació en particular:

- a) Legítima defensa.
- b) Estat de necessitat.
- c) Compliment d'un deure o exercici legítim de dret, ofici o càrrec.
- d) Obediència deguda.
- e) Problemàtica del consentiment.

3) LA CULPABILITAT

TEMA 19. CONCEPTE I QÜESTIONS GENERALS

Concepció psicològica i concepció normativa. Debat doctrinal actual. Elements de la

culpabilitat: imputabilitat, coneixement de l'antijuridicitat i exigibilitat.

TEMA 20. EXCLUSIÓ DE LA CULPABILITAT

Causes d'imputabilitat (la minoria d'edat, l'alienació i el trastorn mental transitori). El problema de l'actio libera in causa. Error de prohibició. Inexigibilitat (la por insuperable).

4) ITER CRIMINIS, CODELINQUÈNCIA I TRASTORN MENTAL TRANSITORI

TEMA 21. ITER CRIMINIS

Els actes preparatoris. Els actes executius: temptativa i frustració. La temptativa inidònea. El desistiment. La consumació.

TEMA 22. AUTORIA I PARTICIPACIÓ

El principi d'accessorietat. Autoria: l'autor, l'autor mediat, la coautoría. Participació: l'inductor. El còmplice, els encobridors. Participació en delictes especials.

BIBLIOGRAFIA

BUSTOS RAMÍREZ, Juan (revisado por Hormazábal, Hernán); Manual de derecho penal español. Parte general, 4a. ed. Barcelona, PPU, 1994

CEREZO MIR, José; Curso de derecho penal español. Parte general, 2 vols., Madrid, Tecnos, 1995 i 1990

COBO DEL ROSAL, Manuel/ VIVES ANTON, Tomás; Derecho Penal, 3a. ed., Parte general, Valencia, Tirant lo Blanc, 1991.

MIR PUIG, Santiago; Derecho penal. Parte general, 3a. ed., Barcelona, PPU, 1990.

MUÑOZ CONDE, Francisco/ GARCIA ARAN, Mercedes; Derecho Penal. Parte general, Valencia, Tirant lo Blanc, 1993.

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (en colaboració amb Morales Prats, Fermín i Prat Canut, Miquel), Derecho Penal. Parte general, 2a. ed., Barcelona, 1989.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació serà indicat pels professors el primer dia de classe.